

Tárgytematika / Course Description

A történelem segédtudományai forráselemzés

AKNB_BHTM034

Tárgyfelelős neve /**Teacher's name:** dr. Horváth Csaba Sándor**Félév / Semester:** 2022/23/1**Beszámolási forma /****Assesment:** Folyamatos számonkérés**Tárgy heti óraszám /****Teaching hours(week):** 1/2/0**Tárgy féléves óraszám /****Teaching hours(sem.):** 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A tárgy tanulása során a hallgatók sajátítsák el a korszerű történetszemléletet. Legyenek vitaképesek, problémaérzékenyek és ismerjék a történelmi kutatások módszertanát, és a forrásokat. Ahhoz, hogy a történelem forrásait kutatni lehessen, szükséges a történelmi segédtudományokkal való megismerkedés is. Fontos tehát a forrásfeldolgozás, hiszen ezek azok a kiindulópontok, amelyek hiteles támogatást nyújthatnak. A kurzus alatt a hallgatók az ókori és a középkori forráselemzésben mélyedhetnek el.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

- 1) A történelem fogalma, tárgya, forrásai
- 2) Kronológia, periodizáció
- 3) Genealógia
- 4) Historiográfia
- 5) Történeti földrajz
- 6) Levéltárak
- 7) Heraldika, vexillológia
- 8) Numizmatika
- 9) Epigráfia
- 10) Inszigniológia
- 11) Diplomatika
- 12) Szfragisztika
- 13) Szent Korona, koronázási ékszerek
- 14) A magyar zászló és címer története

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Aláírás feltétele: órákon való részvétel a TVSZ szerint

Vizsgára bocsátás feltétele: prezentáció megtartása a megbeszéltemából, a szemeszter végén ZH megírása

A félév folyamán minden nappali tagozatos hallgatónak kiselőadás formájában ismertetnie kell az általa választott szemináriumi témákat. /Nem felolvasásról, kiselőadásról van szó!/ Az előadó ismerje a téma szakirodalmát, az esetleges vitás kérdéseket.

Kötelező irodalom:

- Bertényi Iván: A történelem segédtudományai. Bp., Pannonica–Osiris, 2006.
- Kállay István (szerk.): A történelem segédtudományai. Bp., ELTE BTK, 1986.

Források feldolgozásra:

- A magyarok krónikája; Siralmas ének. Bp., Osiris, 2004.
- Anonymus: A magyarok cselekedetei – Kézai Simon: A magyarok cselekedetei. Bp., Osiris, 2004.
- A tatárjárás emlékezete. Bp., Európa, 1987.
- Bonfini, Antonio: A magyar történelem tizedei. Bp., Balassi, 1995.
- Györffy György (szerk.): István király emlékezete. Bp., Európa, 1988.
- Györffy György: László király emlékezete. Bp., Helikon, 1977.
- Hérodotosz: A görög–perzsa háború. Bp., Osiris, 2007.
- Héródianos: A Római Birodalom története Marcus Aurelius halálától. Bp., Osiris, 2005.
- Képes Krónika. Bp., Osiris, 2004.
- Kristó Gyula: Az államalapítás korának írott forrásai. Szeged, Szegedi Középkorász Műhely, 1999.
- Kristó Gyula – Makk Ferenc (szerk.): Károly Róbert emlékezete. Bp., Európa, 1988.
- Plutarkhosz: Párhuzamos életrajzok I-II. Bp., Osiris, 2005.
- Szentek a magyar középkorból I. Árpádkori legendák és intelmek. Bp., Osiris, 2004.
- Thuküdidész: A peloponnészoszi háború. Bp., Osiris, 1999.
- Thuróczy János: A magyarok krónikája. – Rogerius mester: Siralmas ének. Bp., Osiris, 2001.
- Werbőczy István Hármaskönyve. Bp., Farkas Lőrincz Imre, 2006.
- Xenophón történeti munkái. Bp., Osiris, 2001.

Ajánlott irodalom a szemináriumra:

- Bak Borbála: Magyarország történeti topográfiája. A honfoglalástól 1950-ig. Bp., História, 1997.
- Bartoinek Emma: A magyar királykoronázások története. Bp., Akadémiai, 1987.
- Bartoniek Emma: Fejezetek a XVI–XVII. századi magyar történetírás történetéből. Bp., MTA, 1975.
- Bertényi Iván: A címertan reneszánsza. Tanulmányok. Bp., Argumentum, 2010.
- Bertényi Iván: A magyar korona története. Bp., Kossuth, 1986.
- Bertényi Iván: Kis magyar címertan. Bp., Gondolat, 1986.
- Bertényi Iván: Új magyar címertan. Bp., Maecenas, 1998.
- Bertényi Iván: Új magyar címertan. Bp., Maecenas, 1993.
- Bloch, Marc: A történész mestersége. Történetelméleti írások. Bp., Osiris, 1996.
- Bódy Zsombor – Ö. Kovács József (szerk.): Bevezetés a társadalomtörténetbe. (Hagyományok, irányzatok, módszerek.). Bp., Osiris, 2000. http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_bevezetes_a_tarsadalomtortenetbe/index.html
- Breisach, Ernst: Historiográfia. Bp., Osiris, 2004.
- Collingwood, Robin G.: A történelem eszméje. Bp., Gondolat, 1987.
- Cs. Kottra Györgyi: Magyar zászlók. A honfoglalástól napjainkig. Bp., Kossuth, 2011.
- Frisnyák Sándor: Magyarország történeti földrajza. Bp., Tankönyvkiadó, 1990.
- Garami Erika: Pénztörténet. Bp., TAS KFT, 2007.
- Gunst Péter: A magyar történetírás története. Debrecen, Csokonai, 1995.
- Györffy György: Anonymus: Rejtély avagy történeti forrás. Bp., Akadémiai, 1988.

- Györffy György: Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza. I–IV. Bp., Akadémiai, 1998.
- Györffy György: Krónikáink és a magyar őstörténet. Régi kérdések – új válaszok. Bp., Balassi, 1993.
- Hahn István: Az időszámítás története. Bp., Gondolat, 1960.
- Hahn István: Naptári rendszerek és időszámítás. Bp., Gondolat, 1998.
- Hóman Bálint: Tudományos történetírásunk megalapítása a XVIII. században. Bp., Stephaneum, 1920.
- Jakó Zsigmond – Radu Manolescu: A latin írás története. Bp., Európa, 1987. Online: <http://mek.oszk.hu/03200/03226/03226.pdf>
- Kardos József: A szent korona és a szentkorona-eszme története. Bp., Ikva, 1991.
- Kocsis István: A Szent Korona misztériuma. Bp., Püski, 1997.
- Kocsis István: A Szent Korona tana. Bp., Püski, 1996.
- Kocsis István: Magyarország Szent Koronája. Bp., Püski, 2000.
- Kristó Gyula: Magyar historiográfia I. Történetírás a középkori Magyarországon. Bp., Osiris, 2002.
- Kulcsár Péter: Bonfini magyar történetének forrásai és keletkezése. Bp., Akadémiai, 1973.
- Laszlovszky József: A magyar címer története. Bp., k. n., 1989.
- Mályusz Elemér: A Thuróczy-krónika és forrásai. Bp., Akadémiai, 1967.
- Nora, Pierre: Emlékezet és történelem között. Bp., L'Harmattan, 2010.
- Szentpétery Imre: A kronológia kézikönyve. Bp., Könyvértékesítő Vállalat, 1985.
- Szentpétery Imre: Magyar Oklevéltan. Bp., Magyar Történelmi Társulat, 1930.
- Timon Ákos: A Szent Korona elmélete. Bp., Magánkiadás, 2000.
- Thoroczkay Gábor: Az Anonymus-kérdés kutatástörténeti áttekintése (1977–1993) I., In: FONS. Forráskutatás és történeti segédtudományok, 1994. 1. szám, 93-149.
- Thoroczkay Gábor: Az Anonymus-kérdés kutatástörténeti áttekintése (1977–1993) II., In: FONS. Forráskutatás és történeti segédtudományok, 1995. 2. szám, 117-173.